

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตวัตถุประสงค์ของการลงโทษมุ่งเน้นแต่การลงโทษผู้กระทำความผิดให้สมกับการกระทำที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้นยับยั้งชั่งใจไม่ให้ประชาชนกระทำความผิด รวมทั้งการกักขังผู้กระทำความผิดออกจากสังคมในระยะเวลาที่เหมาะสม จึงมีการลงโทษนักโทษที่กระทำความผิดแบบเดียวกันด้วยหลักเกณฑ์เดียวกัน เช่น การกำหนดระยะเวลาจำคุกที่เท่ากัน แต่ในปัจจุบันวัตถุประสงค์ในการลงโทษได้เปลี่ยนไปในทิศทางของการมุ่งเน้นการฟื้นฟูแก้ไขตัวนักโทษ พร้อมทั้งการพยายามทำให้นักโทษกลับคืนสู่สังคม การลงโทษจำคุกจึงไม่ได้มีเพียงเพื่อการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิดหรือเพียงเพื่อการกักขังผู้ร้ายออกจากสังคมเท่านั้น แต่การจำคุกนั้นยังหมายถึงการเปิดโอกาสให้นักโทษได้รับการฟื้นฟูจิตใจและเตรียมพร้อมกลับเข้าสู่สังคมโดยที่ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน¹ และแม้โทษจำคุกนั้นจะเป็นบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การลงโทษได้ดีที่สุดโดยการทำให้ผู้พ้นโทษกลับตนเป็นคนดี² แต่ต้องเป็นโทษจำคุกที่มีระยะเวลานานพอสมควร ซึ่งหากโทษจำคุกมีระยะเวลาเพียงเล็กน้อยกลับส่งผลในทางตรงกันข้าม³ กล่าวคือ จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีเนื่องจากผู้ต้องโทษจะต้องอยู่ปะปนรวมกับนักโทษอื่นๆ อาจได้รับอิทธิพลในทางชั่วร้ายติดมาได้ง่าย เรือนจำจึงกลายเป็นสถานศึกษาสำหรับการเรียนรู้วิธีการเทคนิคการกระทำความผิดแบบใหม่ การต้องโทษจำคุกจึงเป็นเสมือนตราประทับที่สร้างปมด้อยทางจิตใจแก่ตนเองและครอบครัว⁴

¹ ปกป้อง ศรีสนิท, “การปรับใช้โทษให้เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน”, บทบัญญัติ, เล่มที่ 63, ตอน 2, น. 34, (มิถุนายน 2550).

² หยุต แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), น. 23.

³ ประเสริฐ จันทรวาท, “วิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะสั้น”, วารสารนิติศาสตร์. 126-127, (1 มิถุนายน 2515).

⁴ นัทธี จิตสว่าง, “สิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังกำลังถูกละเมิด”, วารสารราชทัณฑ์ 46, ฉบับที่ 3, น. 25, (2541).

ดังนั้นเห็นได้ว่า การต้องโทษจำคุกในเรือนจำไม่มีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรือนจำไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดครั้งแรกที่กระทำความผิดในคดีอาญาไม่ร้ายแรงหรือผู้ที่กระทำความผิดด้วยความพลั้งพลาดไม่มีสันดานชั่วร้าย ซึ่งหากการบังคับโทษใช้ในรูปแบบเน้นการจำคุกกับความผิดทุกประเภทย่อมเกิดปัญหาตามมา⁵ เห็นได้จากสภาพเรือนจำในปัจจุบันทั้งประเทศไทยและต่างประเทศต่างประสบปัญหาความหนาแน่นแออัดของผู้ต้องโทษในเรือนจำเช่นเดียวกัน รวมทั้งสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมที่ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้มีจำนวนผู้กระทำความผิดที่ถูกควบคุมตัวในเรือนจำจำนวนมากจนทำให้เรือนจำของประเทศไทยมีสภาพแออัด นักโทษล้นเรือนจำ ทำให้วัตถุประสงค์ของการลงโทษและเป้าหมายเพื่อการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและปรับปรุงแก้ไขนักโทษ เพื่อการส่งคืนนักโทษสู่สังคมบรรลุผลได้ยาก

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบและวิธีในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่มีการนำมาใช้แทนการใช้เรือนจำในนานาอารยประเทศมากขึ้น ซึ่งรูปแบบของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนที่ได้รับการยอมรับและมีการนำมาใช้มากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิด โดยปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้ามาก เห็นได้จากต่างประเทศที่มีการใช้ระบบการควบคุมตัวผู้ต้องขัง โดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการจำกัดบริเวณผู้กระทำความผิดให้อยู่ในสถานที่และในเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นการลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำและเป็นการสร้างความมั่นใจและปลอดภัยให้แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดในการกลับตนเป็นคนดีโดยไม่ต้องใช้การแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำและเป็นการให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด⁶

⁵ นัทธี จิตสว่าง, “แนวทางการปฏิรูปการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในประเทศไทย”, บทบัญญัติ, เล่มที่ 54, ตอน 4, น.1, (ธันวาคม 2541).

⁶ สุมนทิพย์ จิตสว่าง และฐิติยา เพชรมณี, “โครงการติดตามประเมินผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด”, เอกสารวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549, น. 2-3.

ในปัจจุบันกฎหมายไทยได้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2550 มาตรา 89/2 ซึ่งนำการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดมาบัญญัติไว้ โดยกำหนดมาตรการหลายรูปแบบในการลงโทษจำคุกนักโทษโดยไม่ใช้เรือนจำ⁷ ซึ่งการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นทางเลือกหนึ่งที่ศาลสามารถสั่งได้ตามเงื่อนไขมาตรา 89/2 (3) ซึ่งยังขาดแนวทางการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยและหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้เพื่อความปลอดภัยของสังคม ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นควรศึกษาแนวคิด ที่มา และวิธีการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยเพื่อนำมาใช้ในขั้นตอนต่างๆในกระบวนการยุติธรรมและสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาแนวคิดและที่มาของกฎหมายการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์
- 2) เพื่อศึกษาและทราบหลักเกณฑ์การควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทย
- 3) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมของการควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 89/2(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่ไม่มีนิสัยเป็นอาชญากรหรือผู้กระทำความผิดที่ไม่มีสันดานชั่วร้าย ไม่สมควรใช้วิธีการลงโทษโดยการตัดผู้นั้นออกจากสังคมโดยวิธีการจำคุกในเรือนจำ เพราะผลกระทบจากการจำคุกในเรือนจำเป็นผลเสียมากกว่าผลดีต่อตัวผู้กระทำความผิดเองและสังคม การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) เป็น

⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2

มาตรการที่สามารถควบคุมและสอดส่องผู้ต้องโทษได้อย่างเพียงพอต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องโทษ ไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก และยังมีความปลอดภัยต่อสังคม มาตรการดังกล่าวเป็น มาตรการที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวในกระบวนการยุติธรรมและควร ได้รับการแก้ไขให้เหมาะสมกับประเทศไทยเพื่อให้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

ศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศ จากแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นตำรากฎหมาย วารสารกฎหมาย บทความ รายงาน วิจัยและวิทยานิพนธ์ กฎหมายและพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ควบคุมผู้ต้องโทษ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และรายงานการร่างประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา ที่เกี่ยวกับการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ของคณะกรรมการร่าง กฎหมาย

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาระบบการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ซึ่งเป็นการจำคุกโดยวิธีการอื่นนอกจากเรือนจำ โดยศึกษาถึงหลักเกณฑ์ วิธีการดังกล่าวตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 89/2(3) รวมทั้ง การนำการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการ ยุติธรรม โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ตาม กฎหมายมลรัฐจอร์เจีย สหรัฐอเมริกาและกฎหมายสหราชอาณาจักร

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบแนวคิดและที่มาของกฎหมายการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์
- 2) ทราบหลักเกณฑ์การควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทย
- 3) เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย
- 4) ทราบแนวทางที่เหมาะสมของการควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 89/2(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา